

Sirpa Pesola:

Kuuterselkä - koskettava kokemus

Viime heinäkuussa sain tilaisuuden lähteä ystäväni mukana Karjalan kannakselle, Sinikan ja Riston opastamalle Launiaisten sukuseuran matkalle, joka tehtiin 8. - 10.7.2010. Yövyimme Viipurissa, josta ajoimme Kannaksen halki Launiaisten entisille kotitantereille Kanneljärvelle ja Kuuterselkään. Mukana oli myös jäseniä mm. Vesteristen, Harjujen, Kaurasten suvuista, joiden juuret ovat samoilla Karjalan seuduilla.

Bussi oli jo alkumatkalla kerännyt porukkaa Turun ja Salon suunnalta, joten iloinen länsi- ja itämurteiden sekoitus tervehti meitä Helsingistä bussiin nousseita. Puheensorina oli karjalaisen vilkasta alusta lähtien eli ystävältäni kuullun sanonnan mukaan "oli kuin karjalaiset kesäjuhlat, kaikki puhuu, eikä kukkaan kuuntele kettään".

Jo Viipuri oli vaikuttava kokemus. Tarunomainen karjalaisten kaupunki oli minulle ennestään tuttu lähinnä vain siitä kertovien laulujen ja tarinoiden kautta. Todellisuus oli kuitenkin taruakin ihmeellisempi. Pyöreä torni valvoi edelleen torikauppaa torin kulmassa niin kuin se on tehnyt 1500-luvulta lähtien. Illalla söimme hyvin Pyöreän tornin ravintolassa ja jotkut taisivat vähän tanssahdellakin. Punaisenlähteentori aukesi komeana Leninin silmien alla ja Torkkelin puisto tarjosi vehreää suojaansa helteisessä kaupungissa. Suomen leijona -reliefit KOP-talon vuolukivisessä julkisivussa muistuttivat suomalaisesta historiasta. Vasta avattu Viipurin taidemuseo tarjosi nähtäväksi maalauksia, jotka olivat osa Pietarin Eremitaasin kokoelmia.

Kun Viipuri oli vallattu, edettiin tulopäivän jälkeisenä aamuna läpi Kannaksen Kanneljärvelle ja Kuuterselkään. Kanneljärven kirkosta on jäljellä vain luuranko - mutta sellaisenakin kaunis ja komea. Kirkon vieressä olevan muistokiven luona vietettiin herkkä muisteluhetki ja laskettiin seppele. Yhdessä laulettu suomalaiset laulut kaikuivat heleästi Karjalan kesässä. Saimme myös kuulla koskettavan palasen Kannaksen historiaa vuonna 1944 sotilaspoikana palvelleen Reinon kertomana. Hänen muistikuvansa suomalaisten sotilas- ja siviiliuhrien hautaamisesta Kanneljärven kirkon viereen toivat sodan muistot riipaisevan todentuntuisesti keskelle kesähelteistä maisemaa ja liikuttivat meitä kaikkia.

Matka jatkui Kuuterselkään ja sen muistomerkeille. Kyläyhteisöstä ei ollut jäljellä rakennuksia, mutta vanhoista kotitanhuvista ja kylän silloisesta elämästä saatiin elävä kuva lapsena siellä asuneiden matkatovereiden kertomana. Mukavan kahitteluhetken jälkeen tutkimme tarkkaan suomalaisesta historiasta muistuttavat kohdat muuttuneessa maisemassa. Vaikka kotitalosta tai sen ulkorakennuksista ei ollut jäljellä mitään, saattoi löytyä kuitenkin rehevä ruusupensas, joka kukki yhä uskollisesti retkeilijöiden iloksi. Jättiputkien täyttämän pellon keskellä komeili tammi, jota muisteltiin lapsuuden kiipeilypaikkana. Sinne piti kahlata nytkin halki korkeahäinäisen niityn, ja ketteriä puuhun nousijoita oli monta - ihan kuin yli 60 vuotta sitten.

Bussilla käytiin myös ennen Viipuriin paluuta katselemassa kylän järvimaisemia, eteläistä Pienjärveä ja pohjoiseen avautuvaa Suurjärveä.

Menetetyn Karjalan historia on merkittävä osa Suomen lähihistoriaa. Samoin Kuuterselkä on siellä eläneiden suomalaisten perheiden jäsenille edelleen todellisuutta ja muistot elävät. Saatuani käydä paikan päällä koen, että samalla tavoin karjalaisten evakkojen historian pitäisi olla todellisuutta myös kaikille muille suomalaisille. "Himmetä ei muistot koskaan saa", kuten Kuuterselän muistokiven Veteraanilaululta lainatut sanat viisaasti toteavat.

Katsellaan löytyisikö vanhoista kotitilan rakennuksista jotain käsin kosketeltavaa tai jaloin. Kuva on pellostä jota jo Aatami Launiainen asutti vuoden 1728 maakirjan mukaan. Ennen sotia tässä sijaitsivat Herman ja Joonas Launian rakennukset peltoineen.

Kuva kertomuksen kirjoittajan Sirpa Pesolan ja kuvan teksti Keidi Lahtinen.